

[Udenrigsministeren]

samarbejde, i EF eller i NATO. Den er afgørende for Danmarks internationale omdømme.

Jeg håber, at debatten i dag vil bekræfte, at denne politiske bredde fortsat er til stede. Der har allerede i indværende folketings-samling været afholdt særskilte debatter her i tinget, bl.a. om forsvars- og våbenkontrolspørgsmål og om Danmarks bistandspolitik. Jeg vil derfor ikke i denne debat gå helt i dybden i alle disse spørgsmål, men i stedet søge at give en mere sammenfattende redegørelse for den internationale situation og herunder omtale enkelte centrale politiske og økonomiske internationale problemer.

Forholdet mellem Øst og Vest er det naturlige udgangspunkt for en beskrivelse af den udenrigspolitiske situation, som den tegner sig i dag. Øst-Vest-forholdet er i de senere år blevet belastet af stadig flere elementer og begivenheder, og det er med stor beklagelse, vi må konstatere, at kurven i forholdet mellem Øst og Vest har vist en nedadgående tendens. Navnlige må det give anledning til bekymring, at uoverensstemmelserne mellem de to supermagter i voksende omfang synes at blive understreget og cementeret gennem offentlige udtalelser på bekostning af bestræbelserne for at søge dem løst ved dialog og forhandling. Denne regering har ligesom tidligere danske regeringer i vurderingen af det skærpede modsætningsforhold måttet pege på den kraftige udbygning af Sovjetunionens militære potentiel, på den sovjetiske intervention i Afghanistan, der nu fortsætter på fjerde år, og senest på udviklingen i Polen, hvor indførelsen af krigsretstilstand satte en brat stopper for den fornyelsesproces, der var undervejs i det polske samfund. Hertil er vi nu nødsaget til at føje den sovjetiske adfærd, også i det nordiske område. Jeg sigter hermed til u-bådskrænkelserne over for Sverige og Norge. Ganske særligt har opmærksomheden dog koncentreret sig om Sverige, specielt efter offentliggørelsen af den uafhængige svenske undersøgelseskommissions rapport, hvis konklusioner den svenske regering har tilsluttet sig.

Regeringen har i lyset af denne udvikling og disse begivenheder nedsat en interministeriel arbejdsgruppe til vurdering af den mulige betydning heraf for dansk område, herunder ikke mindst de virkninger, som en mulig anvendelse af mini-u-både i danske farvande

må anses at have. Under alle omstændigheder er der tale om en adfærd, som er i modstrid med den lavspænding i det nordiske område, der burde være i alles interesse.

Spørgsmålet om våbenkontrolforhandlingerne, ikke mindst vedrørende mellemdistanceraketterne i Europa, har en særlig og aktuell tyngde i Øst-Vest-forholdet. Dette er i sig selv en væsentlig grund til, at dette såkaldte INF-spørgsmål er blevet et af de mest debatterede udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål. Men denne debat næres også af en dyb og ægte frygt i vore befolkninger for det fortsatte våbenkapløb på det atomare område. Ingen regering kan selvsagt tage let på denne udvikling, som, hvis et eller andet går galt, kan føre til udslettelsen af store dele af menneskeheden. Tværtimod er det nødvendigt, at alle kræfter sættes ind på at kontrollere og standse oprustningen og søge realiseret den nedrustning, som vi jo alle ønsker, og regeringen kan ikke stærkt nok bekræfte sin vilje hertil.

Det er blot ikke nogen enkel opgave. Som det bl.a. fandt udtryk i den dagsorden, som folketinget vedtog, da vi sidst drøftede disse spørgsmål, den 8. februar i år, må det gøres på en realistisk måde, og det forudsætter bl.a., at den sikkerhed, som alle lande har krav på, ikke sættes over styr. Et af de væsentligste midler til at sikre dette er indgåelsen af aftaler, som er baseret på tilgodeselse af fælles interesser. Ensided nedrustning er ikke vejen frem, hvilket det også må være en regerings pligt og ansvar at gøre opmærksom på. Den gode vilje er ikke i sig selv tilstrækkelig. Det kan historien desværre opvise talrige eksempler på.

Det er baggrunden for, at regeringen, samtidig med at den støtter NATOs dobbeltbeslutning fra 1979, er gået særdeles aktivt ind for, at Genèveforhandlingerne om INF-våbnene fører frem til en aftale imellem USA og Sovjetunionen, som gør det overflødigt, at NATO med udgangen af 1983 begynder at opstille sine egne mellemdistanceraketter som et svar på den fortsatte sovjetiske SS-20-opbygning.

Udviklingen i disse forhandlinger har siden debatten her i folketinget i februar været præget først og fremmest af præsident Reagans forslag til en mellemløsning, som blev fremlagt for den sovjetiske forhandlingsdelegation i Genève den 29. marts i år, lige før